

Årsplan 24/25

Sylling FUS barnehage

Sylling

INNHold

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag

Barn og barndom

Demokrati

Mangfold og gjensidig respekt

Likestilling og likeverd

Bærekraftig utvikling

Livsmestring og helse

Inkluderende barnehagemiljø

Mobbing

Kosthold og helse

Smartmat

Sunne og aktive liunger (SAL)

4. Barnehagens formål og innhold

Sosioemosjonell støtte og veiledning

Organisering og ledelse

Læringsstøtte

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid

7. Overganger

Tilvenning i barnehagen

Overganger innad i barnehagen

Overgang mellom barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Lærende organisasjon

Planlegging

Vurdering

Dokumentasjon

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

9. Barnehagens fagområder

**BARNET
FØRST!**

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE

Årsplanen viser hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.37). Årsplanen beskriver hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Visjon:

Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek og glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den setter retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – i dag og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

Våre metoder for å jobbe mot visjonen:

- Barnet først/Class
- Tuning in to Kids (TIK)
- Veiledning for å sette retning, utvikle ansatte, sikre forbedring og skape resultat

Verdier:

Glødende, skapende og tilstedeværende

Verdiene er kulturbærerne i FUS. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkelig gjøre visjonen.

Våre metoder for å jobbe i tråd med verdiene:

- Lek
- Humor
- Toleranse og inkludering
- Integritet

Hovedmål:

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til "resten av livet", og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS barn har det gøy i barnehagen

Våre metoder for å jobbe mot målene:

- Lek
- Barnet først
- Tuning in to kids (TIK)

FUS HOVEDMÅL	DELMÅL	TILTAK FOR PERSONALET
--------------	--------	-----------------------

FUS BARN HAR ET POSITIVT SELVBILDE	Barnet skal oppleve mestring.	<p>Gi barnet tid til å fullføre oppgaver i eget tempo ved f.eks. måltider og garderobesituasjoner.</p> <p>Støtte og oppmuntre barnet til å gjøre oppgaver selv: gå på do, kle på seg, smøre mat.</p> <p>Kjenne barnets mestringsnivå og legge til rette for utfordringer de kan mestre.</p>
	Barnet opplever måltidene som positivt og meningsfylt.	<p>La barnet selv bestemme når det er mett.</p> <p>Fokusere på samtale med barna under måltidene.</p> <p>Tilpasse hvor lenge barnet skal sitte og vente, etter alder og forutsetninger.</p>
FUS HOVEDMÅL	DELMÅL	TILTAK FOR PERSONALET
FUS BARN ER TRYGGE OG FORSKENDE, TRIVES I LEK OG HAR VENNE-KOMPETANSE.	Barnet føler seg trygg på barnehagens personale.	<p>Møte barnets interesser og bruke de til å bli kjent med barnet.</p> <p>Møte barnet på en positiv måte når det kommer i barnehagen.</p> <p>Ta seg tid til å bli kjent med hvert enkelt barn.</p> <p>Møte barnet med omsorg og respekt.</p> <p>Ta barna på alvor og ta seg tid til å lytte.</p>
	Barnet skal bli trygg i barnegruppen.	<p>Dele barna i lekegrupper.</p> <p>Skjerme barn som trenger tid og ro til å danne relasjoner.</p> <p>Ha samlinger hvor barna er i fokus.</p>
	Barnet skal være nysgjerrig.	<p>Møte barnets undring med åpenhet.</p> <p>Ha tid til å undre seg sammen med barnet.</p> <p>Ta barnas spørsmål på alvor.</p>
	Barnet skal være en god venn.	<p>Veilede barnet i det sosiale samspillet med de andre.</p> <p>Være gode rollemodeller og være en god venn for barna.</p>
FUS HOVEDMÅL	DELMÅL	TILTAK FOR PERSONALET
FUS BARN GLEDER SEG TIL RESTEN AV LIVET, FOR DE VET DE HAR PÅVIRKNINGS-MULIGHET.	Barnet skal ha medbestemmelse i hverdagen.	<p>Sette leker i barns høyde, slik at de selv kan velge aktivitet.</p> <p>Sørge for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen for dem selv og for andre.</p>
	Barnet skal oppleve at meningene og tankene deres blir hørt.	<p>Ha respekt for og lytte til barnas ønsker.</p> <p>Være bevisst på sine egne holdninger og begrepsbruk.</p>
FUS HOVEDMÅL	DELMÅL	TILTAK FOR PERSONALET
FUS BARN HAR DET GØY I BARNEHAGEN.	Barnet skal oppleve hverdagsmagi i barnehagen	<p>Verne om den gode leken og øyeblikkene.</p> <p>La barna få leve i «øyeblikket.»</p>

Barnet skal ha tid og rom til å leke uavbrutt.

Gi tid til lek i hverdagen.

Være fleksible med rutiner.

Være deltakende og tilstedeværende.

2. OM BARNEHAGEN

Fus kjeden eies av Trygge barnehager og er en av Norges største private barnehageaktører. Fus kjeden er opptatt av at barna skal alltid være i fokus- barna er FUS.

Syilling FUS barnehage er en 2.avdelings barnehage, og har plass til inntil 53 barn i alderen 0-6 år.

1.januar 2013 ble vi en FUS barnehage, da Trygge barnehager tok over det som da var Valstadhuag barnehage. Huset vårt ble total renoverert, og vi flyttet tilbake til helt nytt hus og fikk nytt uteområde sommeren 2016. Syilling FUS har 10 ansatte. Vi er en student barnehage, og tar imot studenter fra vgs og barnehagelærerstudenter fra Universitetet i SørøstNorge.

Det spesielle med oss

I vår barnehage møter dere en humørfylt gjeng med trygge, glødende, skapende og tilstedeværende voksne. Vi tar barna på alvor og legger til rette slik at de kan være med og medvirke i sin egen barnehagehverdag; sammen skaper vi magiske øyeblikk. Hos oss er ingen dag lik, og gjennom kreativitet, fantasi og digitale verktøy, utforsker, leker, mestrer og lærer vi aktivt sammen i sosiale fellesskap. Gjennom dagen lager voksne og barn inkluderende lekemiljøer, vi danser, er fysisk aktive, forteller historier, sprer glede, skaper samhold og vennskap. Hos oss er personalet i stadig faglig utvikling, slik at vi kan møte behovene til hvert enkelt barn på best mulig måte. Barndommen har en

unik verdi og vi jobber for å berike barndommen til alle barn som går i Sylling Fus barnehage.

A photograph showing a group of children in colorful rain gear walking on a grassy area. In the background, there is a red building with a white door and a utility pole. The children are wearing various jackets and hats, some in bright colors like pink and yellow, others in darker colors like blue and purple. One child in the foreground is wearing a dark blue hat with a white logo and a purple jacket with 'HH' on the back.

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Vårt syn på barn og barndom:

I Sylling FUS barnehage har vi et grunnsyn på barn som egne individer og at de lærer, opplever og erfarer verden gjennom lek. Vi anerkjenner at barna er ulike og at de opplever verden forskjellig, derfor er vi opptatt av å møte barna der de er i utviklingen sin, støtte dem og legger til rette for deres individuelle behov. Vårt mål er at alle barn skal bli møtt av ansatte som viser sensitivitet, entusiasme og glede. Alle barn som går i barnehagen vår skal oppleve et miljø som er fritt for krenkelser og et rikt leke- og læringsmiljø, som bidrar til trivsel og utvikling.

Demokrati

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Våre metoder for å fremme demokrati: Barna hos oss får oppleve demokratisk deltagelse gjennom å skape et inkluderende fellesskap, med plass til hvert enkelt barn. Barna skal kjenne og føle at de er en del av barnegruppen på aldersnivå, avdelingen og hele barnehagen. Dette gjør vi gjennom felles aktiviteter, lek, samlinger og samtaler. Hos oss er barna trygge på at deres mening betyr noe, de ansatte lytter til barnas ytringer og anerkjenner deres meninger. Barna skal oppleve at de har påvirkning på egen barnehagehverdag gjennom deltagelse, få ytre følelser og meninger, få være med å velge ulike aktiviteter og leker i løpet av dagen.

Mangfold og gjensidig respekt

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kultur møter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Våre metoder for å fremme mangfold og gjensidig respekt:

Det er gjennom lek og omsorg barna tilpasser seg det sosiale livet, det er der de lærer å forholde seg til andre mennesker og utvikler respekt for

ulikheter. Å få utfordringer i trygge omgivelser er en forutsetning for utvikling av kunnskaper, holdninger og ferdigheter, samtidig som det er en viktig del av barnets dannelsesprosess. I barnehagen vår jobber vi kontinuerlig med vennskap og respekt. Alle skal få være seg selv, og være stolte av det. Vi har nulltoleranse for mobbing og diskriminering, og har utarbeidet egne handlingsplaner dersom dette skulle bli et tilfelle.

Barnehagen skal ha et inkluderende fellesskap med plass til hvert enkelt barn, uavhengig av funksjonsnivå, alder, kjønn, kultur, språk og familiebakgrunn. Vi jobber for at alle skal inkluderes i fellesskapet, ved å fremme positive handlinger og respektfull kommunikasjon som motvirker mobbing og utestengelse. I barnehagen vår skal alle føle seg verdifull i det fellesskapet som er i barnehagen.

Likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd:

Barnehagen skal ruste barna til å møte og skape et likestilt samfunn. Vi legger til rette for at barna skal ha mot og selvtillit til å være seg selv, og velge fritt ut fra sine interesser, og ikke ut fra forventninger som ligger i kjønnsrollene. Arbeidet med likestilling innebærer at alle kjønn skal ha like muligheter til å bli sett og hørt. Leker og utstyr skal stimulere til allsidig lek, barna skal oppmuntres til å delta i alle slags aktiviteter i barnehagen.

Gjennom ulike dager som samenes nasjonaldag, morsmålsdagen, forut, FN- dagen og temaer som; meg selv, følelser og vennskap, gjør vi barna kjent med ulike kulturer, etnisiteter og språk. Vi lærer dem å ha respekt for andre, at alle er like mye verd og forebygger mobbing.

«Bærekraftig utvikling omfatter

Bærekraftig utvikling

natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10.)»

Våre metoder for å fremme bærekraftig utvikling:

Vi er opptatt av miljø og kildesortering, og er bevisst på hva vi kaster hvor. Vi lærer barna viktigheten av å rydde opp søppel etter seg når vi er ute i naturen og gir dem kunnskap om hvordan ta vare på naturen og miljøet. Barnehagene følger forskrift om miljørettet helsevern og har egne rutiner for HMS arbeidet. Verneombudet er sentral i forhold til oppfølgingen av rutineene. Vi har bedriftshelsetjeneste hos Synergi Helse, og vi har avtaler med eksterne firmaer som årlig utfører kontroll av utelekeplassen, det elektriske, ventilasjonssystemet, branntekniske installasjoner, skadedyr etc. Brannvesenet har årlig branntilsyn, Lier kommune og mattilsynet har tilsyn, og daglig utfører personalet interne kontroller.

Livsmestring og helse

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Våre metoder for å fremme livsmestring og helse: Barnehagen har en helsefremmende og forebyggende funksjon og tilrettelegger for sosiale fellesskap i trygge omgivelser. Dette er viktig for barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd. Det bidrar også til å utjevne sosiale forskjeller. Livsmestring forutsetter at barna opplever god balanse mellom de

I Lier kommune er Lierbarnehagens mål: Barna i Lierbarnehagen er robuste, mestrer hverdagen og er rustet for fremtidige utfordringer.

Inkluderende barnehagemiljø

Vi har fokus på et inkluderende barnehagemiljø hvor alle barn opplever tilhørighet og vennskap. Miljøet i barnehagen preges av raushet, likeverd og respekt. Her er det plass til alle. Opplevelser i barnehagen er viktig for barnet her og nå, samtidig som erfaringer tidlig i livet er avgjørende for barnas fremtidige psykiske helse. Barnehagen er en trygg arena hvor barna blir sett og anerkjent i lek og læring, gleder og sorger. Aktive, tilstedeværende og observerende ansatte hjelper til med å sette ord på følelser og situasjoner og hjelper barna med å ordne opp i uenigheter og konflikter. Barna inviteres inn i lek og samspill. Vi jobber kontinuerlig med å forebygge, avdekke og håndtere krenkelser og mobbing.

Mobbing

Mobbing er en form for aggresjon vi kaller proaktiv aggresjon. Dette handler om negativ atferd som er drevet frem av forventninger om å oppnå en belønning eller stimulans i etterkant av aggresjonen. Utestenging er et typisk eksempel fra barnehagehverdagen. Hvis det foregår vedvarende utestenging over tid kan vi kalle dette for proaktiv aggresjon eller mobbing. Det kan utvikle seg et mønster der det samme barnet eller de samme barna blir utsatt for utestenging over tid. De voksne må veilede barna ved å korrigere og justere den sosiale interaksjonen slik at den kommer på rett spor.

krav barnehagen stiller og de forutsetningene som barnet har for å møte disse. Vi trener barna på å håndtere både medgang og motgang.

1. Januar 2021 fikk barnehagen et nytt regelverk for barnehagemiljøet. Den nye loven skal sørge for at alle barn får en trygg og god barnehagehverdag.

- Barnehagen har et ansvar for å følge med på hvordan alle barna har det.
- Alle ansatte har en plikt til å gripe inn, hvis et barn ikke har det bra.
- Barnehagen må undersøke, og sette inn tiltak hvis et barn ikke har det bra.
- Alle som jobber i barnehagen skal melde fra til styrer, hvis de får mistanke om et barn ikke har det trygt og godt.
- Barnehagen må lage en skriftlig plan, hvis et barn ikke har det bra i barnehagen.
- Barnehageeier har ansvar for at barnehagene følger reglene, og må legge til rette for at barnehagen oppfyller kravene i loven.

Kosthold og helse

Godt kosthold og gode vekslinger mellom aktivitet og hvile er av betydning for å utvikle en sunn kropp. Vi ønsker at barna skal oppleve kroppslig mestring gjennom forskjellige fysiske aktiviteter.

Barnehagen legger vekt på et sunt og variert kosthold. Ved å servere sunn og god hverdagsmat ønsker vi å gi barna gode matvaner.

I Sylling FUS barnehage har barna med mat selv til frokost, drikke får de i barnehagen. Barnehagen serverer melk, brødmatt, grøt eller varmmat til lunsj. Til mellommåltidene serverer vi frukt, smoothie eller grønnsaker sammen med knekkebrød med pålegg.

I FUS barnehagens serviceerklæring står det at vi skal være ute 2 timer hver dag. Vi ønsker å gi barna gode opplevelser ved å være ute i all slags vær gjennom hele året.

Barnas bursdag markeres i barnehagen med en utviklingssamling hvor vi synger bursdagssang og barnet får krone. Det blir hengt opp flagg og barna får ballonger på plassen sin i garderoben. Bursdager blir ikke markert med kaker eller lignende, da vi ønsker å ha barnet i fokus.

Smartmat

FUS har et prosjekt som heter SmartMat. Det går ut på å bruke mer grønnsaker, mer rene fiske- og kjøttprodukter med høyest mulig innhold av fisk og kjøtt. Vi bruker i høyest mulig grad naturlige søtningstoffer som for eksempel frukt, bær og honning.

SmartMat skal fremme matglede hos barna og den skal bidra til god utvikling og sikre at hjernen får rett næring. Mat og helse henger sammen. Vi mener at måltidene er en sosial arena der alle barn blir sett, anerkjent og får nok tid til å spise. Effekten blir læring og matglede.

For å få til dette kan:

- Barna være med på matlaging/baking
- Barna blir vist hvordan maten tilberedes
- De voksne snakker positivt om maten
- De voksne oppmuntrer til å smake på ny mat
- Vi gjør maten spennende med barna og spiser sammen

SmartMat kan fint kombineres med turer i for eksempel skogen der vi kan lage mat på bålet. Vi oppfordrer til å ha med sunne, varierte og gode frokostmatpakker og tur matpakker.

Sunne og aktive liunger (SAL)

SAL er et felles prosjekt for barnehager og skoler i samarbeid med Lier kommune. SAL setter fokus på livslang bevegelsesglede og gode matvaner. Fysisk aktivitet og sunne kostvaner påvirker barns læringsmuligheter og stimulerer til helsefremmende bevegelsesglede og matglede. Barna skal oppleve glede ved å være i bevegelse og glede ved å nyte sunn og variert mat.

Vi stimulerer barn ved å bruke kroppen gjennom organisert fysisk aktivitet og barnas egen lek. Prinsippet «alle skal med» har en sentral rolle, hvor det tilrettelegges for aktiviteter som sikrer at alle barn kan delta.

Barnehagen bidrar til at barn spiser regelmessig og variert. Vi er bevisste på hva vi serverer og hvordan vi legger til rette for gode måltidsrytmer og spisevennlige rammer. Denne tilpasningen gir barn og unge likeverd og mulighet til å ta sunne valg og bidra til å redusere sosialhelse og forskjeller og utenfor skap.

Sylling FUS har et område i skogen som heter Indianerskogen. Dette området brukes jevnlig av hele barnehagen. Her er det grillhytte, utedo og mange muligheter for utfoldelse og utforskning. Her får barna motoriske utfordringer på deres nivå, og det er mulig å lage mat ute. Ute i skogen får barna brukt kroppen gjennom både barnestyrt og voksenstyrt aktivitet.

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

Barnet først er et helhetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og

4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Sosioemosjonell støtte og veiledning handler om hvordan de ansatte klarer å skape en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle gode relasjoner med andre, oppleve glede ved å lære noe nytt, oppleve trygghet og tilknytning og ha en opplevelse av selvbestemmelse og selvstendighet.

barn: Å være sensitiv handler om å være oppmerksom og respondere på det enkelte barns tegn på at de har behov for støtte. De ansatte kjenner barna godt. De merker hvis barna er urolige, redde, uoppmerksomme, uinteressert, og de tilpasser atferden sin for å respondere på det de ser.

Barns perspektiv og medvirkning: De ansatte følger barns initiativ og ideer, viser fleksibilitet og ivaretar barnas perspektiv. De lar barn uttrykke seg og

etterspør barns ideer, gir barn ansvar og oppmuntring til å klare seg selv.

Emosjonskompetanse hos barn og ansatte:

Emosjonskompetanse handler om å identifisere og forstå egne følelser og håndtere frustrasjon. Det handler om å forhindre at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart, og ha kontroll over hvordan og når du uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er de ansatte bevisst barnets følelser, er til stede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barnets følelser. De går inn i følelsen til barnet, og navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter de barnet i problemløsningen.

Organisering og ledelse:

Organisering og ledelse handler om hvordan ansatte skaper en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle god selvregulering, holde fokus og vise interesse for lek

og læringssituasjoner. De ansatte etablerer og opprettholder rutiner og strukturer for å skape forutsigbarhet og trygghet, slik at barna kan engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremmende aktiviteter.

Gruppeledelse og veiledning: De ansatte er proaktive og har klare forventninger til atferd. De gir oppmerksomhet på ønsket atferd og gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger: Avdelingen har klare rutiner og de ansatte sikrer flytende overganger. Barna kjenner til regler, og barnehagehverdagen preges av lite venting. Innhold og aktiviteter er godt forberedt.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høyde. De ansatte tar barns perspektiv og legger til rette for barns deltakelse i aktiviteter.

Læringsstøtte:

Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kommer hovedsakelig fra forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der vektlegges forskjellen mellom det å kun lære fakta og læring av hvordan fakta henger sammen, er organisert og avhengig av hverandre. Barns kognitive og språklige utvikling er avhengig av mulighetene de får til å benytte eksisterende ferdigheter, og om de ansatte støtter utviklingen av stadig mer komplekse ferdigheter. Læring skjer når barnet er i samspill, er aktivt og opplever mening og engasjement. Ren instruksjon egner seg ikke for barn i barnehagealder. De har behov for å delta og medvirke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring: De ansatte bruker læringsfremmende diskusjoner og aktiviteter sammen med barna. Læring handler ikke bare om å tilegne seg kunnskap, men også om å benytte denne kunnskapen i nye situasjoner. De ansatte legger mest vekt på å øke barnas forståelse, snarere enn bare å gjennomføre læringsaktiviteten. De ansatte relaterer nye begreper til situasjoner, hendelser eller objekter som barna er kjent med. Gjenkjenning fremmer læring. De ansatte etterspør barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: Barn trenger tilbakemeldinger på egen læring for å få mest mulig ut av en situasjon/aktivitet. Når barna er i lek og holder på med aktiviteter kan de ansatte gi hint (verbalt eller fysisk) eller stille spørsmål og komme med innspill for at barna skal holde på lenger med en oppgave, og dermed oppnå økt læring og mestring. Målet er tilbakemeldingssirkler, det vil si gjentakende spørsmål - svar – sekvenser, slik at barnet får en dypere forståelse av det aktuelle temaet.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtaler sammen med barna, og frem- og tilbake utvekslinger mellom barnet og de ansatte. De ansatte snakker med

barna, ikke til. De stiller mange åpne spørsmål, der det kreves mer enn et eller to ord til svar, de repeterer og videreutvikler barnas utsagn, setter ord på det de selv gjør og det barna gjør. De har et variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå. De ansatte har en klar intensjon om å fremme barns språk i samtaler mellom barna og mellom barn og ansatte.

Egenledelse i lek og læring: De ansatte støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting. De ansatte tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

Slik arbeider vi med Barnet først:

I barnehagen vår er personalet i stadig faglig utvikling, slik at vi kan møte behovene til hvert enkelt barn på best mulig måte. Vi er bevisste på hvordan vi bruker språket når vi snakker med hverandre og barna. Vi er trygge sensitive voksne som støtter, hjelper og veileder barna til selvstendighet, konflikthåndtering og i følelser. Det er viktig for oss å skape gode relasjoner med barna og mellom barna. Vi gir barna omsorg og den skal prege alle

BARNET FØRST!

situasjoner i hverdagslivet vårt. Det skal komme til uttrykk når barn leker og lærer, i stell, aktiviteter, måltider og påkledning. Gjennom å få omsorg lærer barn og gi omsorg, og å tro på at de har en verdi. At barn får mulighet til å gi og få omsorg er grunnleggende for utviklingen av sosial kompetanse, og et viktig bidrag i et livslangt læringsperspektiv. God omsorg styrker barns forutsetninger for å utvikle tillit til seg selv og til andre.

Hos oss har leken en sentral plass i hverdagen. Leken er en arena for utvikling og læring, og for utviklingen av sosial og språklig samhandling. Når barn er trygge, leker de, og gjennom lek utvides forståelsesrammen, erfaringsgrunnlaget og mentaliseringsevnen. Barn leker først og fremst fordi det er gøy, samtidig som det er mye læring i leken. Gjennom leken bidrar barnehagen til at barna opplever glede, humor, spenning og engasjement – både alene, men også sammen med andre.

Gjennom lek og omsorg tilpasser barna seg det sosiale livet, der de lærer å forholde seg til andre mennesker og utvikler respekt for ulikheter. Å få utfordringer i trygge omgivelser er en forutsetning for utvikling av kunnskaper, holdninger og ferdigheter, samtidig som det er en viktig del av barnets dannelsesprosess. Med danning menes det som skjer i samspill med barnet og

omgivelsene. Danning er en kontinuerlig prosess som forutsetter refleksjon og foregår hele livet. Barnehagen skal gjøre det slik at alle barn erfarer at de er betydningsfulle for fellesskapet og er i et positivt samspill med både barn og voksne.

Den språklige kompetansen er avgjørende for kommunikasjon med andre, kunne delta i lek og ha innflytelse i sin hverdag. De yngste barna utfører sin kommunikasjon ved bruk av kroppsspråk, mens de eldste barna bruker et mer verbalt språk. I vår barnehage blir barna støttet i å kommunisere, medvirke i sin egen hverdag, lytte til andre, forstå hverandre og skape mening gjennom dialog og samspill. Det er viktig at vi som voksne er gode forbilder og sørger for at barna får positive erfaringer med språket. Dette er noe vi jobber med blant annet ved å lese eller fortelle fra bøker for barna. I vår barnehage har vi et rikt språklig mangfold og dette er en berikelse for barnegruppen. Vi prøver så godt vi kan å støtte opp mot andre sitt morsmål og samtidig aktivt fremme barnas norske språklige kompetanse. For de som møter det norske språket for første gang, ser vi som personale viktigheten av at de får en positiv tilknytning til barnehagen og får lyst til å delta. De må støttes i å bruke alt de har av muligheter og ferdigheter til å forstå og gjøre seg forstått.

5. BARNES MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Våre metoder for å sikre barns medvirkning:

Barn har rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. I barnehagen får barna trening i deltagelse i vårt demokratiske samfunn. Vi ønsker at barna skal erfare at egne opplevelser og perspektiv er verdt å komme med, også når de er ulike andres. Barna skal få oppleve tilknytning til fellesskapet, kjenne at de utøver selvbestemmelse og at de kan gi uttrykk for egne intensjoner. Hvert barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og har virkning i fellesskapet. Dette oppnår vi gjennom lyttende voksne som anerkjenner barnas meninger og opplevelsesverden. Barna får være med å velge og skape sine egne uttrykk i ulike aktiviteter og lek gjennom barnehagedagen.

6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s.29).

Våre metoder for å skape et godt foreldresamarbeid:

Gjennom foreldremøter, oppstartsamtaler, foreldresamtaler, SU-møter og andre møter legger barnehagen til rette for foreldre-samarbeid og dialog. I forbindelse med henting og levering har vi fokus på dialog med hjemmet. Vi benytter oss av den digitale kommunikasjonsplattformen MyKid. Der publiserer vi månedsplaner, nyhetsbrev, dags-rapporter og foreldre kan melde om sykdom, ferie og mye mer. Ved oppstart i barnehagen får alle foreldre en brukerprofil knyttet til sitt mobilnummer og en gjennomgang av de viktigste funksjonene i appen. Barnehagen er opptatt av god kommunikasjon og ønsker å involvere foreldrene i tilrettelegging av tilbudet som fremmer enkeltbarnets helse, trivsel og

utvikling. To utviklingssamtaler avholdes i løpet av barnehageåret på Sylling FUS barnehage. Disse samtaler finner sted i barnets fødselsuke og halvannet år senere. Samtalene er av stor betydning for å følge opp barnets utvikling og trivsel, samt for å sikre et godt samarbeid mellom foreldre og barnehagen.

Samarbeid med andre instanser:

Barnehagene samarbeider med flere ulike instanser i sitt daglige arbeid:

- FUS
- Lier kommune
- SU
- PPT – Pedagogisk psykologisk tjeneste
- BUP – Barne- og ungdomspsykiatri
- Barnevernet
- Helsestasjon
- Skoler og barnehager i Lier kommune
- Universitetet i Sørøst-Norge.
 - Barnehagene har øvingslærere med veiledningskompetanse som tar imot studenter fra barnehagelærerstudiet.

7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.»

overganger, når de får (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god og trygg tilvenning:

Våre metoder for å sikre en trygg og god tilvenning: I samarbeid med hjemmet legger vi til rette for at barnet får en trygg og god start. Vi legger til rette for trygg tilknytning og etablere gode relasjoner. Vi sørger for at de nye barna får tett oppfølging, slik at de kan oppleve tilhørighet og trygghet til å kunne leke, utforske og lære. Barnet finner trøst og beroligelse i et overgangsobjekt (kosedyr, smokk, leke o.l) som barnet kjenner godt fra før. Det kan hjelpe barnet i innsvningsfasen,

vondt eller når dagen blir trist og lei fordi mamma og pappa ikke er der.

Personalet skal være en trygg base som barnet kan bevege seg ut fra, og som de kan komme tilbake til når de trenger trøst, nærhet og hjelp. Vi er sensitive overfor barnas individuelle behov og tar utgangspunkt i hvert enkelt barn.

Overganger innad i barnehagen

«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 3.

Våre metoder for å sikre en god overgang innad i barnehagen:

Vi legger til rette for gode overganger innad i barnehagen. Dette gjelder i hovedsak overganger i august, men også ekstraordinære overganger grunnet barns modenhet eller driftsmessige årsaker. Ved hjelp av en kjent og trygg voksen som er med på tilknytningen skal barna skape nye relasjoner. Denne tilknytningen foregår uten foreldre, men med personalet fra den gamle avdelingen. Barna er på jevnlig besøk til den nye avdelingen, og vi begynner med det i god tid før de skal begynne på den nye avdelingen.

Pedagogisk leder på gammel avdeling overfører informasjon om barnet til pedagogisk leder på ny avdeling og foreldre får tilbud om oppstartssamtale kort tid etter oppstart.

Fra mai er førskolegruppene egen gruppe, og barna som skal starte på storbarnsavdeling fra høsten vil starte med tilknytning på den avdelingen de skal starte på. Da blir de fulgt av personalet som de er trygge på fra egen avdeling, samtidig som de blir kjent med sin nye avdeling med voksne og barn.

Overgang mellom barnehage til skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang til skolen:

Lier kommune har egne rutiner for hvordan overgangen fra barnehage til skole skal foregå. Vi har overføringsmøte med skolen på våren for å planlegge overgangen best mulig.

På høsten vil foreldrene til neste års skolebarn bli bedt om å skrive under på en samtykkeerklæring, slik at vi kan overføre viktige opplysninger til skolen. De opplysningene som blir overført, skjer i samarbeid med foreldrene.

Det er viktig å legge til rette for at alle barn får en god start på skolen.

Førskolegruppe i Sylling FUS barnehage

I Sylling FUS vil alle 5-åringene ha egne aktiviteter 1-2 ganger i uken. Disse oppleggene/aktivitetene blir planlagt og gjennomført av pedagogisk leder. Der er det fokus på lek, språk, sosial kompetanse, selvstendighet og opplevelser.

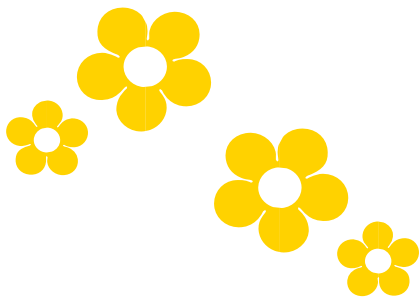
Førskolegruppen er på besøk på brannstasjonen, bruker gymsalen en dag i uken og gjennomfører egne turer i løpet av året. Før sommeren har de tur til Hørtekollen. Her er de borte hele dagen, og foreldrene har mulighet til å bli med hvis de kan. På slutten av året blir det lagt opp til en lengre tur for førskolebarna, som de siste årene har vært Retilparken i Oslo, Blaaafarveverket og lignende turer. Da er de borte hele dagen, og får mange nye opplevelser i løpet av dagen. Det er og de siste årene lagt opp til overnatting i barnehagen på våren.

Fokusområdene på førskolegruppene er:

- Lek
- Språk
- Sosial kompetanse
- Opplevelser
- Selvstendighet - Vennskap

Vi ønsker å bidra til at førskolebarna: -

- Lærer om brannvern
- Blir kjent med alfabet og tall
- Får hjelp til å bli selvstendige og klare for skolestart
- Lærer enkle trafikkregler
- Utvikler konsentrasjon og sosiale ferdigheter
- Blir aktive i forebygging mot mobbing

Lærende organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.»

8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: "en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid." Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Våre metoder for å opprettholde en lærende organisasjon:

Vi har et stort fokus på faglig utvikling av personalet. Gjennom de ulike møtearenaene vi har i barnehagen jobber vi med å holde oss faglig oppdatert, har dialoger, diskusjoner og reflekterer over faget, oss selv og arbeidshverdagen vår. På den måten blir vi mer bevisst på oss selv som rolle modeller og hvordan vi påvirker barna. Dette gir oss en unik mulighet til å møte hvert enkelt barn på best mulig måte.

Planlegging

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal

beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele

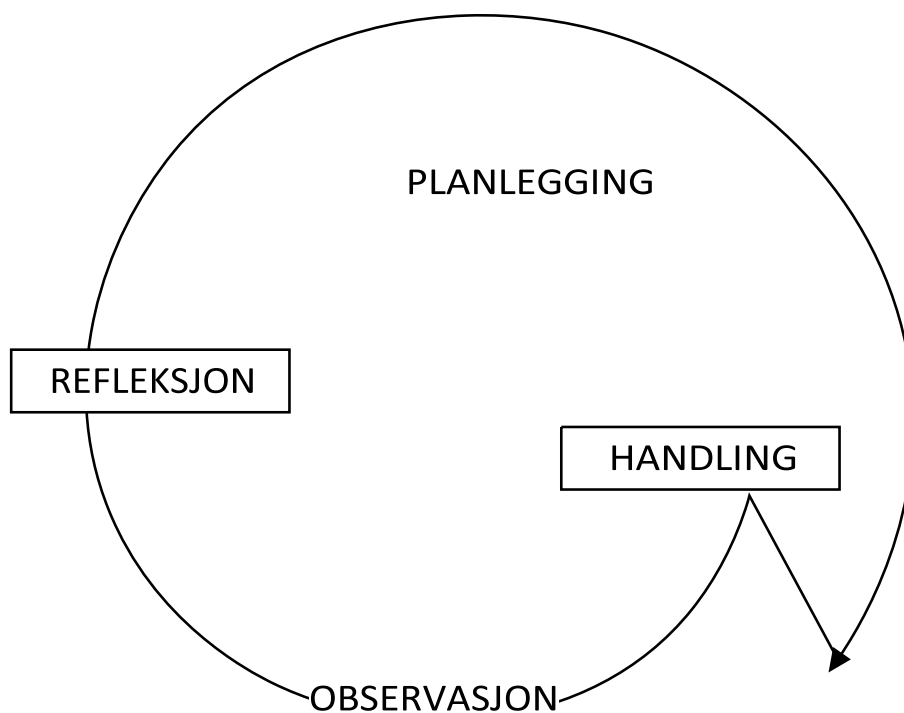
Våre metoder for planlegging:

Alle i personalet deltar i planleggingen av vårt arbeid. Vurdering, observasjon og refleksjon danner grunnlaget for vår planlegging. Vi har personalmøter hver måned, og 5 planleggingsdager gjennom året, hvor vi henter inspirasjon fra eksterne eller jobber internt

i barnehagen. Det er på disse arenaene mye av plan-

leggingen foregår. Planene våre finner dere i denne årsplanen, og i kalenderen på MyKid.

Det er barnehagens lederteam bestående av daglig leder og pedagogiske ledere som leder planleggingen på personalmøtene og planleggingsdagene.

personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

Våre metoder for vurdering:

Evalueringer er en viktig del av egen vurdering av det pedagogiske arbeidet vårt. Dette gjør personalgruppen sammen på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager. Hvert år gjennomfører vi brukerundersøkelsen, dette er en viktig tilbakemelding fra foreldrene, på hva vi oppleves som gode på og hva vi kan bli bedre på. Vi lager interne handlingsplaner ut i fra resultatene, som vi jobber etter hele året. I tillegg er det viktig med tilbakemeldinger fra foreldrene og barna i de daglige samtalene, når det er spesielle hendelser og i foreldresamtalene. Vi tar barnas innspill på alvor, og respekterer det de sier til oss i det daglige virket vårt.

Gjennom året blir vi observert av eksterne CLASS observatører i barnehagen. Basert på observasjonene får avdelingene tilbakemeldinger på hva de gjør bra og hvordan de kan øke kvaliteten for barna i barnehagen.

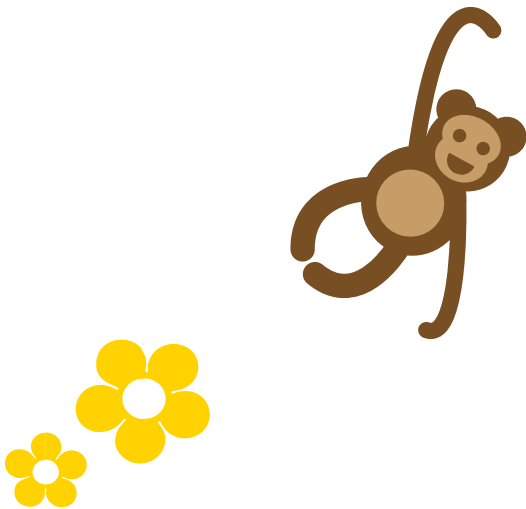
Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39).

Våre metoder for dokumentasjon:

Pedagogene har hovedansvaret for at det pedagogiske arbeidet blir dokumentert. Vi dokumenterer gjennom daglig observasjon, vi bruker TRAS og ALLE MED, som er en del av grunnlaget for foreldresamtalene vi har hvert år. På Mykid dokumenterer vi barnas hverdag i barnehagen. Her legger vi ut videoer, bilder, nyhetsbrev og dagen i dag. Internt bruker vi praksisfortellinger, refleksjoner og diskusjoner, veiledning og ulike faglige metoder til å vurdere og legge pedagogiske planer.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Våre metoder for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet:

Alle barn er forskjellige og har behov for ulike ting på ulike stadier av utviklingen sin. Barnehagen legger til rette og gir ekstra støtte ut fra barnas behov. Vi observerer, planlegger og setter inn tiltak vi anser som hensiktsmessige. Når tiltakene er iverksatt og prøvd ut en periode evaluerer vi tiltakene å ser om tiltakene skal fortsette, endres eller kan avsluttes. Hvis vi tror at barnets behov ikke kan dekkes innenfor de rammene vi har i barnehagen tar vi i samarbeid med foreldrene kontakt med PPT for å få en sakkyndig vurdering på om barnet har rett på spesialpedagogisk hjelp.

9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

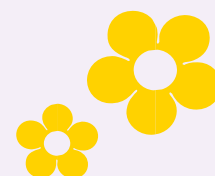
Barnehagen har 7 ulike fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

	1-2 ÅR	3-4 ÅR	5-6 ÅR
KOMMUNIKASJON, SPRÅKOG TEKST	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sanger, rim og regler Alderstilpassende bøker/ eventyr Trommer/ Rytmeinstrumenter Språkstimulering gjennom samspill, lek, aktiviteter og hverdagsliv Begynnende rollelek Barns medvirkning Prosjektarbeid Ulike begreper 	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sanger, rytme, rim og regler Alderstilpassende bøker/ eventyr Språkstimulering i rollelek, lek, aktiviteter, samtaler og hverdagsliv Å uttrykke egne tanker, meninger og følelser Ulike spill Prosjektarbeid 	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sanger, rytme, rim og regler Alderstilpassende bøker/eventyr Språkstimulering i avansert rollelek, lek, språklige aktiviteter, samtaler og hverdagsliv Å uttrykke egne tanker, meninger og følelser Skriftspråk, symboler, tall, bokstaver Spill som stimulerer ordforråd Prosjektarbeid
Tiltak	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bruke et språk som er ordrikt Bruke ord som barnet forstår og at stemmeleie og toneleie er preget av trygghet og omsorg 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ha et variert ordforråd Veilede barna til å sette ord på egne og andres følelser Utnytte hverdagslige aktiviteter til språk- og begrepsutvikling 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Være tilstedeværende voksne som er støttende og veileder barna Høytlesning av bøker uten bilder, og samtale om historiene
KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Behovstilpasset søvn og aktivitetsnivå Motoriske utfordringer i møte med naturen og det fysiske rom Erfaring med egen kropp og egne grenser Delta i matlaging og få erfare et sunt kosthold Begynnende kjennskap til hygienerutiner 	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Økende motoriske utfordringer i møte med naturen og det fysiske rom Kunnskap om kropp, seksualitet og grenser Selvstendighetstrening Erfaring med matlaging og kunnskap om sunn mat Økt kjennskap til hygienerutiner 	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Avanserte motoriske utfordringer i møte med naturen og det fysiske rom Motorisk mestring Være selvstendige-klare selv God kjennskap til hygieneregler Kunnskap om kropp, seksualitet og grenser Delta aktivt i matlaging og få økende kunnskap om et sunt kosthold Trening i blyantgrep
Tiltak	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Legge til rette for at barnet skal være aktivt og prøve ut egne ferdigheter og grenser Oppmuntre og veilede barna til gode hygienevaner Bidra til at barna får kjennskap til grenser i forhold til egen kropp og andres. 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Motivere til deltakelse i hverdagslige aktiviteter Gi positive tilbakemeldinger på barnets motoriske lek og utfordre de til å prøve ut egne ferdigheter og grenser Bidrar til at barna utvikler et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp og respektere andres grenser 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Legge til rette for at barn får like muligheter til motoriske utfordringer og trygg lek uansett hvilke forutsetninger de har Ha fokus på sunne og gode matvaner, snakke med barna om kroppen og kosthold Bidrar til at barna utvikler et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp og respektere andres grenser

KUNST, KULTUROG KREATIVITET	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Formingsmaterialer og formingstekniker Musikk, kunst og eventyr tilpasset alder Sansene 	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Formingsmaterialer og formingstekniker Musikk, kunst og eventyr i økende grad 	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mer avanserte formingsmaterialer og formingstekniker Musikk, kunst og eventyr i økende grad
Tiltak	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Være lyttende og vise respekt for barnas ferdigheter og ulike uttrykksformer Inspisere og motivere til skapende virksomhet 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vise respekt for barnets personlighet, hjelpe det til å bli trygg på seg selv og sin egen fantasi og skaperevne Påvirke barnets skaperglede ved å vise gode holdninger 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Legge til rette for sansing, skapende virksomhet, og kommunikasjon Være engasjerende og lyttende i forhold til barnets innspill og uttrykk
NATUR, MILJØGTEKNOLOGI	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ulike årstider Å sanse, føle, lytte, se og kjenne Å tenne bål, spise ute, begynnende erfaringer med friluftsliv Begynnende bruk av Ipad og kamera på Ipad, prosjektor og printere i prosjektarbeid 	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ulike årstider Friluftsliv i økende grad Å utforske naturen Tenne bål og spise ute Undersøke fenomener Bruk av Ipad og kamera på Ipad, prosjektor og printere i prosjektarbeid 	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ulike årstider Lengre turer og friluftsliv i skog og nærmiljø Å forske og eksperimentere Undersøke fenomener Mer avansert bruk av Ipad og kamera på Ipad, prosjektor og printere i prosjektarbeid
Tiltak	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Skape trygghet for barna Være ute med barna i all slags vær og la barna få erfare ulike værtyper Legge til rette for at barna blir kjent med dyr og dyrelyder Legge til rette for erfaringer med ulike teknologi 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lære barna om årstidene gjennom ulike aktiviteter og opplevelser Stimulere til barnas nysgjerrighet gjennom undring og utforskning over naturen 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gi barna kunnskap om naturvern og gi barna gode holdninger til å ivareta miljøet Gi barna kunnskap om planter, dyr og insekter og vise respekt for naturen Bidra til at barna skal bli glad i og ferdes ute i naturen
ETIKK, RELIGIONOGFILOSOFI	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Høytider representert i barnehagen Hvordan man løser konflikter Å undre seg over ting sammen med andre 	<p>Barn skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Religioner, livssyn og høytider representert i barnehagen Å ta vare på hverandre og på barnehagens materiell Å løse konflikter, vise empati, toleranse og å inkludere hverandre Filosofere over hverdagslige ting 	<p>Barna skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Religioner, livssyn og høytider representert i barnehagen Å ta vare på hverandre og barnehagens materiell Å løse konflikter, vise empati og toleranse og å inkludere hverandre Filosofere over årsak og virkning og de store spørsmålene i livet
Tiltak	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Møte barnet med forståelse og respekt Være støttende og veiledende rollemodeller 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Skape rom for å filosofere rundt ulike spørsmål og temaer Vise toleranse og respekt for barnas ulike forutsetninger og kulturelle identitet 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Møte barnet med respekt og gi konstruktive forslag til løsninger Være bevisste forbilder og opptre slik at barnet kan få støtte i egen identitet og ha respekt for hverandre

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">NÆRMILJØ OG SAMFUNN</p>	<p>Barna skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korte turer i nærmiljøet • Lier som nærmiljø • Å være en del av fellesskapet • Ulike merkedager som 17. mai, samenes nasjonaldag, Eid 	<p>Barna skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lengre turer i nærmiljøet • Lier som nærmiljø • Barnekonvensjonen • Samenes nasjonaldag – hva? 	<p>Barna skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turer i skog og mark • Lier som nærmiljø • Aktiv deltakelse i demokratiske avgjørelser • Barns rettigheter og plikter • Samenes nasjonaldag – hva og hvorfor?
<p>Tiltak</p>	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha fokus på det som barna blir opptatt av langs veien • Legge til rette for at barnet får mulighet til å delta i aktiviteter og samlinger sammen med de andre barna i barnehagen 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vise interesse for og gjøre seg kjent med hvert enkelt barns nære familie • Arbeide for at alle barn får erfare at de er verdifulle og viktige for fellesskapet 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha oversikt over hvilke land og kulturer som er representert i barnegruppa • Gjøre seg kjent med nærmiljøet og få oversikt over hva som finnes av muligheter for aktiviteter og opplevelser
<p>ANTALL ROM OG FORM</p>	<p>Barna skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begynnende matematiske begreper som måling, telling og mengder • Farger, former og størrelser • Tidlig konstruksjonslek • Begynnende sortering 	<p>Barna skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Matematisk forståelse gjennom måling, telling og mengder • Former, farger og størrelser • Alderstilpasset konstruksjonslek og sortering 	<p>Barna skal få erfaringer med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å benytte førmatematiske begreper som tall, former og mengder i matlaging, spill, lek og aktiviteter • Avansert konstruksjonslek og sortering.
<p>Tiltak</p>	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for at barna blir kjent med tall • Bevisst gjenta og repetere enkle geometriske former 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snakke om matematiske begreper og bruke dette i lek og hverdagsaktiviteter • Tilrettelegge for matematiske aktiviteter i hverdagen 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vise interesse og oppmuntre til å bruke antall, rom og form i uteleken og på tur • Gi barnet tilgang til ulike spill som krever forståelse for matematiske begreper

Årshjul Sylling FUS barnehage – 2024/2025

MND/DATO	HVA
August 24 Fortløpende Fortløpende 5.08	Oppstart nye barn Oppstartsamtaler nye barn Planleggingsdag – Barnehagen stengt
September 19.09 Fortløpende Uke 38 Uke 38	Foreldremøte Oppstartsamtaler Brannvernuke med brannøvelser Førskolebarna besøksdag brannstasjon
Oktober Uke 40 24.10 28.10	Høstferie, fri meldes på MyKid innen 15.09 FN-dagen med markering Planleggingsdag – barnehagen stengt
November 05.11	Besøksdag
Desember Uke 44-45 Uke 45 13.12 Dato kommer nærmere 06.12	Brukerundersøkelse blir sendt ut SU-møte Lucia Julevandring og kirkebesøk Nissefest
Januar 02.01	Planleggingsdag – barnehagen stengt
Februar 6.02 Uke 7 21.02	Samefolkets dag Vinteraktivitetsdag Karneval
Mars Dato kommer Uke 9	Foreldremøte Vinterferie, fri meldes på MyKid innen 13.02

MND/DATO	HVA
April Uke 15 Uke 16 14.04 - 21.04 04.04 24.04 15.04	Påskefrokost Påskeferie – barnehagen stengt Planleggingsdag Lier kommune – barnehagen stengt FUS-dagen Frist for å legge inn sommerferie på mykid
Mai 30.05 16.05 Uke 21	Planleggingsdag – barnehagen er stengt 17.mai markering Avslutningstur med førskolebarna
Juni Uke 23 10.06 Dato kommer Uke 25	Overnatting med førskolebarna Informasjonsmøte nye barn Sommerfest (i regi av SU) Tur til Hørtekollen med førskolebarna
Juli Uke 27 Uke 28-29 Uke 30	Redusert åpningstid Sommerstengt Redusert åpningstid

